

Serialların çəkilişində qoyulan tələblərə əməl olunurmu?

Bu gün Azərbaycan teleməkanında bir-birinin ardınca nümayiş olunan serialların sayı artmaqdadır. Özünün 120 illik tarixi olan Azərbaycan kinosunun bu illər ərzində istehsal etdiyi filmlər ssenari, rejissor və operator işi, aktyor oyunu, texniki çəkilişi, işıq və dekorasiya, musiqi tərtibatı və s. baxımından tamaşaçı zövqünü oxşayıb. Hər zaman yüksək keyfiyyəti, bədii dəyəri ilə seçilən Azərbaycan filmləri müxtəlif mükafatların sahibi, müsabiqələrin qalibi olub. Belə filmləri hər zaman izləyən Azərbaycan tamaşaçısı müasir dövrümüzdə çəkilən serialların ssenarisini, aktyor ifasını, musiqisini və s. qəbul edə bilirmi? Həftədə 4 və ya 5 dəfə nümayiş olunan filmlər insanlara maarifləndirici nəşə verə bilirmi? Kriminal səhnələr, aktyorun jest və mimikasının ifadəsizliyi, səşində heç bir çalar olmayan aktyor ifası, loru dialoqlar...

Aydın Kazımzadə: "Filmlərdə inandırıcılıq yoxdur"

Azərbaycanın əməkdar mədəniyyət işçisi, əməkdar incəsənət xadimi, Prezident təqaüdcüsü, tanınmış kinoşünas Aydın Kazımzadə teleseriallara münasibətini ifadə edərək bildirdi ki, müasir dövrümüzdə serialların əsas süjetini həyatımız, tariximiz, vətənpərvərlik hissləri və s. təşkil etməlidir. Filmin əsasında dayanan ideya böyük anlam daşıyır. A.Kazımzadə serialların ideyasını bir-birinə oxşadığını və heç bir maarifləndirici məqsəd daşmadığını bildirdi. "Filmlərdə inandırıcılıq yoxdur", - deyən kinoşünas bildirdi ki, əvvəl-

lər filmlər çəkiləndə tanınmış yazıçıların, ssenaristlərin əsərləri Bədii Şura tərəfindən müzakirə olunurdu: "İsa Hüseynov, Ənvər Məmmədşanlı, Həsən Seyidbəyli kimi ssenaristlərin təqdim etdikləri əsərlər müzakirə olunurdu. İndi kimse axşam ssenarini yazır və səhər ümumi rəyə gəlir. Beləliklə də, 200 seriyalı filmlər ərsəyə gəlir. İndi hansısa bir ədəbiyyat nümunəsini ekrana getirmək çox ucuzlaşmış. Teleserialların mövzusu real Azərbaycanla bağlı mövzular olmalıdır. Elə nümunə üçün götürək, "Ata ocağı" serialını, tamaşa zamanı Rəşidin Ofelyanı tapança ilə vurub yaralamasında heç bir inandırıcılıq yoxdur. Axı, hansısa teatrın qapısından kimisə içəri buraxmırlar. Necə ola bilər ki, yad bir insan içəri daxil olub, ölümə səbəb ola biləcək bir əməliyyatı həyata keçirsin?! Reanimasiya otaqlarına kənar şəxsin girişi qəti qadağan olunduğu halda, (demək olar ki, bütün seriallarda bu səhnə var) xəstəyə qoşulan süni nəfəsliliyi çıxarıb getmək mümkün olan hadisə deyil. Kifayət qədər belə əsaslar var ki, izləyicini hadisələrə inandıra bilmir".

Bu gün seriallar sırasına daxil olan "Təhminə və Zaur" serialına gəlincə, A.Kazımzadə bildirdi ki, filmin ilk serialına baxan kimi, ekranı qapadım: "Təhminə və Zaur" filmi ətrafında formalaşmış təəssürratlarını qorumaq üçün bunu belə etdim". Filmlərin musiqi tərtibatı ilə bağlı məsələyə gəldikdə isə, kinoşünas seriallarda səslənən musiqinin filmin ssenarisi ilə əlaqəsi olmadığını diqqətə çatdırdı: "Musiqi qəhrəmanın vəziyyətini, hadisələrin gedişatını, dramatik vəziyyəti ifadə etməlidir. "Yeddi oğul istərəm" bədii filmində hadisələrin gərginliyi musiqinin səsləndirilməsi ilə eyni ahəngdədir. İndi, görürsən ki, tar, kamança, hətta simfonik musiqi belə ifa olunur. Amma hadisələrin gedişi ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. "Uşaqlığın son gecəsi" filmində kinorejissor Arif Babayev bəstəkar-müğənni Polad Bülbüloğlu ilə birgə işlədi. P.Bülbüloğlu filmə 2 dəqiqəlik musiqi yazmışdı. Sonra rejissor bir də müraciət edir ki, musiqi yaz. O, "Gəl ey səhər" mahnısını yazır. Rejissor təkid etməsə idi, bəlkə də belə bir musiqi əsəri yaranmazdı. Əgər həmin mahnı olmasa idi, düşünürəm ki,

yer alıb və hətta həmin filmlər dünya bazarında belə yer qazanıb. Türkiyə, Braziliya istehsalı olan teleseriallar Azərbaycan teleməkanına da yol açıb. Bizdə də belə filmlərin çəkilməsini arzulayırıq".

**Mərahim Fərzəlibəyov:
"Klassik ədəbiyyatımızın nümunələri olan əsərlərə ssenari yazılsın"**

film necə qurtarardı, bunu təsəvvür etmək mümkün deyil. Bütün nəsillərin yaddaşına həkk olan bu musiqi tez bir zamanda şöhrət qazandı. Filmlərdə səslər olmalıdır, tutaq ki, ayaq səsi, küləyin səsi və s. rejissor tənbellik edib, nə olsa belə, o səsləri əvəzləmək üçün səsləndirir ki, bu da çox yersiz alınır və məzmunundan kənar bir musiqi ifa edilir. Təbii ki, bu da tamaşaçıyı yorur. Seriallarda çəkiliş zamanı bütün tələb olunan qaydalar qorunub-saxlanmalıdır".

Aktyor ifasına nəzər salaraq, bu filmlərdə bəzi aktyorların hələ tamaşaçılara tanış olmadığını, amma bir neçə professional aktyorun da seriallarda rol aldığını diqqətə çəkdi: "Hələ sovet məkanında çəkilən filmlərdə aktyor sənətinə yiyələnəməyən insanlar filmlərdə yer alırdılar. Həsən Seyidbəylinin "Qızmar günəş altında" filmində çəkdiyi bəzi obrazlar onun tapıntısı idi. O illərdə Moska tərəfindən verilən rəydə qeyd olunurdu ki, onların aktyorluq təhsili olmasa da, yüksək təzə rollarını yaradıblar. Bizim teleserialların ideyası insanı düşündürmür, təbii ki, rejissor işi filmə öz sözünü deyir. Maarifləndirici ideyanın təbliğinə yer verilmir. Filmin ssenarilərində Azərbaycan həyatına uyğun olmayan hadisələrə rast gəlirik. Qeyd edək ki, seriallar indi dünyanın bütün ölkələrinin televiziya kanallarında

Azərbaycanın xalq artisti Mərahim Fərzəlibəyov bu gün teleserialların çəkilməsinin yaxşı bir hal olduğunu bildirdi: "Arzulayıram ki, daha çox seriallarda professional, sənətdə sözünü demiş aktyorlar rol alsınlar. Klassik ədəbiyyatımızın nümunələri olan əsərlərə ssenari yazılsın. Bilirsiniz, ədəbiyyatımızda tariximiz, adət-ənənələrimiz, mədəniyyətimiz, qəhrəmanlıq səhifələrimiz var. Bu gün seriallar, əsasən, məişət mövzusunda çəkilir. Düzdür, xarici seriallarda da məişət mövzusunda yer verilir. Film maarifləndirici xarakter daşımalıdır. Bu gün çəkilən serialların rejissorları gənclərdir və düşüncələrini filmlərə gətirirlər. Yaxşı olardı ki, bu işlər professional rejissorlara həvalə edilsin".

Bu gün ekran həyatı yaşayan çoxlu sayda serialların çəkilişinə gəlincə isə, rejissor bildirdi ki, bu zaman həm rəqabət güclənir, həm də mövzu müxtəlifliyi yaranmış olur. Filmlərin musiqisinə gəlincə isə, o, filmlərdə, əsasən, musiqi tərtibatı olduğunu bildirdi: "Xarici musiqilərdən, filmlərdən, öz musiqimizdən istifadə edilir. Yaxşı olardı ki, filmin özünə, ideyasına, mövzusa uyğun olaraq, musiqilər yazılsın".

Zümrüd BAYRAMOVA